

PROTOKÓŁ z XXIII posiedzenia Rady do Spraw Cyfryzacji, które odbyło się 3 grudnia 2021 roku, o godzinie 13:00 w formie wideokonferencji.

Wystąpienie Pana Waldemara Budy, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej; Pani Katarzyny Kaczkowskiej, Zastępcy Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju MFiPR; Pana Michała Ptaszyńskiego, Zastępcy Dyrektora Departamentu Rozwoju Cyfrowego MFiPR i dyskusja z członkami Rady na temat planów wydatkowania środków z Krajowego Planu Obudowy oraz Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy w zakresie cyfrowych technologii z udziałem Pana Huberta Romańca, Zastępcy Dyrektora Departamentu Polityki Cyfrowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Pan Dyrektor Michał Ptaszyński opowiedział o cyfryzacji w przyszłej perspektywie finansowej. Omówił program Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC), którego początkowe założenia nie uległy zmianie. Obszarem, które Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej planuje wesprzeć jest zwiększenie dostępu do ultra-szybkiego internetu szerokopasmowego (na ten cel planuje się przeznaczyć ponad 800 mln EUR). Dokonana analiza kosztów objęcia punktów adresowych zasięgiem szerokopasmowego internetu na obszarach tzw. „białych plam” (tj. w miejscach, w których nie można korzystać z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 30 Mb/s) doprowadziła do wniosków, że w ramach FERC należy finansować projekty realizowane przede wszystkim na niniejszych obszarach oraz uzupełniająco na obszarach tzw. „szarych plam” (tj. w miejscach, w których nie można korzystać z dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s).

Projekty dotyczące rozwoju nowoczesnej infrastruktury szerokopasmowej realizowane przede wszystkim na obszarach „białych plam” będą finansowane również ze środków Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Zakłada się, że demarkacja interwencji pomiędzy wymienionymi instrumentami wsparcia będzie mieć charakter terytorialny. Obecnie prowadzone są ustalenia z KPRM, CPPC oraz Urzędem Komunikacji Elektronicznej, których celem jest wypracowanie procedury wyznaczania obszarów interwencji w ramach FERC oraz KPO.

Drugim, znaczącym komponentem programu operacyjnego jest e-administracja, z dużym naciskiem na e-zdrowie, telemedycynę, wymianę danych między szpitalami czy instytucjami zdrowotnymi. MFiPR planuje na ten komponent dedykować niecałe 500 mln euro. Kolejnym komponentem jest kwestia udostępniania i digitalizacji danych. Ten komponent będzie opiewał na kwotę ok. 260 mln euro. Następnie Pan Dyrektor wspominał o komponente cyberbezpieczeństwa, na który zaplanowane jest 200 mln euro. Kolejny komponent związany jest z obszarem tzw. „współpracy międzysektorowej”. Interwencja skierowana będzie w największym stopniu do JST, ponieważ co do zasady umożliwia tworzenie na szczeblu lokalnym skalowalnych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych w zakresie zarządzania/nadzorowania, które będzie można w późniejszym okresie wykorzystać na

terenie całego kraju. Niniejsze skalowalne rozwiązania będzie można stosować w różnych obszarach, w szczególności w transporcie, edukacji, zdrowiu, energetyce, ochronie środowiska, przedsiębiorczości, rolnictwie, gospodarce morskiej.

Zakłada się możliwość bezpośredniego aplikowania o środki z FERC przez JST po spełnieniu określonych w programie warunków, tj. nawiązania współpracy z przedstawicielami nauki i przedsiębiorcami. W Programie na ten komponent dedykowane jest 100 mln euro. Ostatnim elementem FERC jest element związany z kompetencjami cyfrowymi. W nowym okresie programowania MFiPR planuje skupić się na kompetencjach cyfrowych w administracji publicznej - rządowej i samorządowej. Planowana jest realizacja projektu, którego celem będzie podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych pracowników administracji w zakresie stosowania narzędzi cyfrowych i kompleksowej obsługi systemu EZD RP, a także zapewnienie profesjonalnego wsparcia, umożliwiającego efektywne wdrożenie i korzystanie z systemu EZD RP i innych powiązanych systemów teleinformatycznych dedykowanych administracji (eDoręczenia, eFaktury, eZamówienia itd.).

Następnie głos zabrała Pani Dyrektor Katarzyna Kaczkowska wspominając na wstępie, że MFiPR opiekuje się komponentem A w ramach KPO, w którym znajdują się inwestycje poświęcone cyfryzacji wspierające robotyzację i innowację w przedsiębiorstwach. Na ten cel przeznaczone jest 450 mln euro - to część grantowa KPO. Z tych środków wspierane mają być przede wszystkim duże firmy. Inwestycją opiekuje się Ministerstwo Aktywów Państwowych.

Pani Dyrektor wskazała, że zajmuje się programem obecnie nazwanym Inteligentny Rozwój, a w przyszłości Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki. W tym programie cyfryzacja jest jednym z wątków horyzontalnych. Są także instrumenty specyficznie ukierunkowane na wsparcie transformacji cyfrowej w przedsiębiorstwach. Pierwszy priorytet, będący ponad połową alokacji programu, ma wpierać modułowe projekty, w których firmy będą mogły sfinansować cały albo potrzebny im wycinek procesu innowacyjnego. Taki projekt będzie mógł składać się z modułów wskazanych w programie. Są to prace badawczo-rozwojowe, infrastruktura badawczo-rozwojowa, inwestycje wdrożeniowe, cyfryzacja, zazielenianie, kompetencje i internacjonalizacja.

Do firmy należało będzie wybranie tych modułów, które potrzebuje sfinansować dla realizacji swojego innowacyjnego projektu. Obligatoryjne będzie uwzględnienie w projekcie modułu: prace badawczo-rozwojowe lub prawdopodobnie alternatywnie modułu infrastruktura albo inwestycja wdrożeniowa. Do pozostałych modułów pozostaje dowolność.

Będzie możliwość sfinansowania zarówno części inwestycyjnych, np. zakup odpowiednich systemów, jak i wydatków związanych z kompetencjami pracowników - szkolenia, kształcenie, doradztwo. Drugim priorytetem programu jest także wsparcie mniejszych projektów, np. transformacji cyfrowej dla małych i średnich firm. Będzie to następcą obecnego projektu „Sieć Otwartych Innowacji”. Przewidziane są granty do 800 tys. zł, w ramach których firma będzie miała możliwość sfinansowania zakupu technologii cyfrowych oraz uzupełniająco będzie mogła skorzystać z doradztwa technologicznego czy prawnego.

Drugi instrument ukierunkowany na cyfryzację to wsparcie dla europejskich hubów innowacji cyfrowych. Jest to działanie komplementarne do programu „Digital Europe”, realizowanego przez KE. W polskim programie ma zostać zapewnione współfinansowanie wymagane w „Digital Europe” dla polskich hubów, w celu zapewnienia doradztwa dla małych i średnich firm w zakresie technologii cyfrowych. „Digital Innovation Hubs” powinny działać w określonym regionie albo specjalizować się merytorycznie np. w konkretnych technologiach. W programie jest także przewidziany instrument współfinansowania centrów testów i eksperymentowania sztucznej inteligencji. To instrument, który znalazł się w programie dzięki propozycji KPRM, komplementarny do instrumentów realizowanych na poziomie centralnym przez KE. Obecnie w programie, negocjowanym z KE, zaplanowane jest nieco poniżej 120 mln euro na projekty ściśle związane z cyfryzacją.

Pani Dyrektor wspomniała także o programie Inteligentny Rozwój. W tym roku uruchomione zostały dwa konkursy związane z cyfryzacją. Pierwszym był pilotaż „Przemysł 4.0”, realizowany przez PARP, którego celem była pomoc małym i średnim firmom dla wyposażenia się w technologie związane z „Przemysłem 4.0”. Był to konkurs kierowany do przedsiębiorstw produkcyjnych, w którym wymagane było posiadanie „mapy drogowej” cyfryzacji w firmie. Jakość „map drogowych” oceniona została wysoko. Drugi konkurs sfinansowany ze środków REACT-EU również organizowany przez PARP to „Bony na cyfryzację”, w którym małe i średnie firmy mogły uzyskać środki na cyfryzację procesów bądź produktów. Alokacja wyniosła 110 mln zł., jednak liczba wniosków była ogromna, co dobitnie pokazuje potrzeby cyfryzacyjne małych i średnich firm oraz potwierdza konieczność inwestowania w ten kierunek.

Po wystąpieniach zaproszonych gości pojawiły się pytania ze strony członków Rady, m.in. dot. procentowej liczby środków w KPO dedykowanej na projekty związane z cyfryzacją gospodarki w wymiarze globalnym oraz o podział środków do wydatkowania pomiędzy sektor prywatny a publiczny. Odpowiedziano, że obecnie nie ma możliwości podania konkretnej liczby. Jest część obszarów interwencji, w których wydawałoby się, że nie zawierają obszaru cyfrowego, jednak ten obszar znajduje się w nim - nie w 100 % ale np. w 40 %.

W komponencie C jest kwota niecałych 5 mld euro, która w całości dedykowana zostanie na działania cyfryzacyjne, jednak z pewnością są dodatkowe środki w innych komponentach, które pozwalają zrealizować poziom 20%, którego wymaga KE. Pan Dyrektor Hubert Romaniec wskazał uzupełniająco, że oscylujemy wokół 20% - istotny fragment znajduje się w części związanej z cyfryzacją przemysłu oraz w ochronie zdrowia.

Odnosząc się do pytania o podział środków Pani Dyrektor K. Kaczkowska zwróciła uwagę, że komponent A jest skierowany do przedsiębiorstw. Należy pamiętać, że nawet jeśli formalnie w działaniu odbiorcą technicznym jest sektor publiczny, który np. buduje systemy i usługi, to odbiorcą końcowym często są podmioty gospodarcze i wszyscy obywatele, jak w przypadku zdrowia.

Jeden z członków Rady odniósł się do wypowiedzi Pana Dyrektora M. Ptaszyńskiego w sprawie linii demarkacyjnej w kontekście działań z KPO oraz FERC, a także wspominał o dużym problemie inwestorów - jakości danych dotyczących „białych”, „szarych” oraz „czarnych plam”. Wspomniano także o zlikwidowaniu pewnych barier - obecnie napotkać można na takie „białe plamy”, gdzie problemem nie są środki na infrastrukturę, a koszt jej utrzymania. Należałoby stworzyć warunki, aby opłacało się dotrzeć do gospodarstw domowych, które są wykluczane nie ze względu na koszt inwestycji, ale koszt eksploatacji.

Pan Dyrektor M. Ptaszyński wskazał, że projekty związane z budową infrastruktury szerokopasmowej realizowane są w ciągu 4 do 5 lat. Nie można więc czekać, aż zrealizowana zostanie jedna interwencja, aby następnie rozpocząć drugą. Są także nałożone konkretne poziomy środków, które muszą być certyfikowane do KE – należy więc działać równolegle. Wydaje się, że demarkacja o charakterze terytorialnym pomiędzy FERC a KPO jest najlepszym rozwiązaniem. Nie zostało jeszcze określone czy będzie to demarkacja na poziomie powiatu czy większej jednostki.

W odniesieniu do kwestii samorządowych, Pan Dyrektor poinformował, że obecnie UKE przeprowadza badanie/ankietę w samorządach, w której znajdują się m.in. pytania o stawkę za zajęcie pasa drogowego, podatek od nieruchomości, liczbę osób dedykowanych do współpracy w zakresie budowy internetu szerokopasmowego, czas trwania procedur związanych z pozwoleniami, decyzjami, itd. Celem tego działania jest stworzenie podręcznika dla samorządów i wskazanie właściwego sposobu realizacji inwestycji szerokopasmowych.

W toku dyskusji zauważano, że potrzeba cyfryzacji przedsiębiorstw musi być połączona z potrzebą zapewnienia cyberbezpieczeństwa. Zapytano w jakim stopniu ten komponent jest odzwierciedlony w programie cyfryzacji przedsiębiorstw, zwłaszcza w komponencie doradztwo. Pojawiło się również pytanie dot. „Digital Innovation Hubs” i wsparcia dla działających już hubów, ważnych z punktu widzenia cyfrowej transformacji, znajdujących się poza pulą DIH wybraną przez KE. Pani Dyrektor odpowiedziała, że istnieje możliwość w miarę swobodnego wyboru obszarów wspieranych w module cyfryzacja.

Cyberbezpieczeństwo jest możliwym obszarem zarówno w zakresie wyposażenia w infrastrukturę, oprogramowanie, jak i kompetencje pracowników, co będzie możliwe w projektach w pierwszym priorytecie. W odniesieniu do drugiego priorytetu ośrodki innowacji, szeroko rozumiane, w tym DIH i European DIH będą mogły się specjalizować w cyberbezpieczeństwie. Jest to ważny obszar, w którym nie tylko od strony popytowej trzeba podjąć działania, ale potrzeba także promowania, szerzenia wiedzy oraz aktywnego wychodzenia do firm w celu informowania o zagrożeniach i korzyściach z ochrony.

Pani Dyrektor odniosła się do kwestii finansowania DIH nie będących europejskimi DIH – taka możliwość jest przewidziana w programie, w zależności od przebiegu konkursu w „Digital Europe” oraz możliwości budżetowych. MFIPR będzie także finansować w programie ośrodki innowacji i ich konsorcja, które uzyskają akredytację. Konsorcja te będą musiały się

specjalizować w konkretnych obszarach i cyfryzacja oraz cyberbezpieczeństwo będą brane pod uwagę.

Pan Minister Waldemar Buda wskazał, że sprawy, które są poruszone podczas obecnego posiedzenia Rady nie są przedmiotem kontrowersji w negocjacjach z KE. Te negocjacje zostały już zakończone i szczegóły (techniczne i drobniejsze) są już ustalone. KPO jest „zakładnikiem” różnych innych spraw w relacjach polsko-europejskich. Toczą się bardzo intensywne dyskusje, koncentrujące się bardziej na reformie wymiaru sprawiedliwości niż na samym KPO. Pan Minister odniósł się do terminu wdrożenia KPO. Wskazał, że chciałby, aby w tym roku doszło do decyzji KE oraz Rady, a zaliczka na początku przyszłego roku została uruchomiona. Nie można jednak tego zagwarantować, ponieważ decyzja należy do organów europejskich. Pan Minister zapewnił, że strona polska robi wszystko, aby zrealizować ten plan.

Pan Minister wskazał, że cyfryzacja jest priorytetem horyzontalnym we wszystkich zadaniach, są wśród nich poświęcone wprost cyfryzacji. Jest szereg zadań, które komponent cyfrowy w związku z „markerem” muszą posiadać. Ucyfrowienie środków europejskich jest powszechne. Można powiedzieć, że „marker” cyfrowy jest tylko o 1/3 mniejszy niż „marker klimatyczny”, co stwarza szansę na duże działania w ramach cyfryzacji. Ilość rzeczy dających się usprawnić oraz możliwości jakie daje cyfryzacja są nieprawdopodobne, co przekłada się m.in. na zwiększenie dostępności do usług publicznych.

Jest takie nastawienie, aby cyfryzacja służyła również sektorowi publicznemu do wkraczania w ryzykowne innowacyjne inwestycje, ale po stronie publicznej takie ryzyko powinno być dopuszczone tylko dla uzyskania wartości dodanej z innowacyjnych rozwiązań cyfrowych. Wydaje się, że w wielu miejscach bez ryzyka państwa nie zaryzykuje sektor prywatny. Pan Minister wskazał, że oczekuje skłonności administracji do myślenia niesztampowego i projektów mogących przełożyć się na skok cywilizacyjny w ramach danej dziedziny/segmentu. Administracja mogłaby kreować nowe rozwiązania i wkraczać w segmenty, które są nierentowne.

Pan Minister wskazał, że prowadzony jest monitoring przygotowania poszczególnych resortów i instytucji zaangażowanych we wdrożenie KPO, aby być przygotowanym w momencie rozpoczęcia konkretnych inwestycji. Zwrócił uwagę, że do stworzenia inwestycji musi istnieć pozwalający na to system prawny. Oprócz strumienia środków będą również instytucjonalne możliwości, które zidentyfikowane przez resort problemy, każą rozwiązywać w pierwszej kolejności. O KPO dobrze jest mówić także jako o pewnym strumieniu zmian, mogących właściwie wykorzystać inwestycje, a także osiągnąć efekt, który będzie wielokrotniony w stosunku do inwestycji.

Pani Dyrektor K. Kaczkowska wspomniała o formule zamówień przedkomercyjnych, rozwijanej przez MFiPR w ramach programu „Inteligentny Rozwój”. Beneficjentem jest NCBiR, który robi zamówienia przedkomercyjne i zamówienia innowacyjne i technologiczne. Pani Dyrektor poinformowała, że NCBiR zajął drugie miejsce w konkursie organizowanym

przez KE na strategię zamówień publicznych dzięki temu, że realizuje innowacyjne zamówienia przede wszystkim w obszarze europejskiego zielonego ładu.

Uczestnicy posiedzenia:

Członkowie Rady:

1. Izabela Albrycht
2. Konrad Ciesiołkiewicz
3. Andrzej Dulka
4. Agnieszka Gryszczyńska
5. Michał Kanownik
6. Janusz Kosiński
7. Karol Krawczyk
8. Mirosław Maj
9. Dariusz Milka
10. Aleksandra Musielak
11. Józef Orzeł - Przewodniczący
12. Robert Trętowski
13. Mateusz Tykierko
14. Marcin Zarzecki

Zaproszeni goście:

15. Waldemar Buda, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej
16. Katarzyna Kaczkowska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej
17. Michał Ptaszyński, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Cyfrowego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej
18. Hubert Romaniec, Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Cyfrowej KPRM
19. Jarosław Mojsiejuk, ekspert Rady
20. Przemysław Sypniewski, ekspert Rady

Sekretariat Rady i pracownicy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów:

21. Aleksander Dumański, Dyrektor Departamentu Rozwoju Usług w KPRM
22. Michał Przymusiński, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Usług w KPRM
23. Marcin Wysocki, Zastępca Dyrektora Departamentu Cyberbezpieczeństwa w KPRM
24. Maciej Świdorski, Zastępca Dyrektora Departamentu Zarządzania Systemami w KPRM

25. Tomasz Wlaź, Naczelnik wydziału, Departament Cyberbezpieczeństwa w KPRM
26. Katarzyna Stopińska, KPRM
27. Anna Supeł, KPRM
28. Joanna Laskowska, KPRM